

INA
VAN DER BEEK

Het
afscheid

Roman

Ina van der Beek

Het afscheid

Uitgeverij Zomer & Keuning

Het is nog vroeg in de ochtend, maar Sinie is al klaarwakker. Ze ligt op haar rug in bed, de handen onder haar hoofd, en denkt na over de dag die komen gaat. Haar trouwdag!

Ruim veertien jaar geleden is het dat ze voor de eerste keer ging trouwen, en nu is het opnieuw zover.

Ze buigt zich naar het nachtkastje en kijkt op de wekker. Halfzes pas. Het is echt nog te vroeg om op te staan, ze moet proberen nog even te slapen.

Maar haar gedachten laten zich niet stoppen. Wat was ze nog jong toen ze die eerste keer haar jawoord gaf. In haar hoofd ziet ze de beelden van zichzelf in haar witte jurk, gemaakt door haar moeder van stof die ze met veel moeite bemachtigd had in de stad. Naast haar Hans, haar lieve, dappere Hans, die ze nu al negen jaar moet missen. Ze hoort zijn jawoord nog klinken op het stadhuis en later in de kerk. ‘Tot de dood u scheidt...’

Ze hadden toen natuurlijk geen idee gehad dat dat moment al zo snel zou komen. Gelukkig maar, anders zouden ze immers geen moment onbezorgd gelukkig hebben kunnen zijn met elkaar. En gelukkig waren ze geweest, ondanks de donkere dreiging van de bezetter.

Maar hun geluk had maar enkele jaren geduurd. In 1945, kort voor het eind van de oorlog, waren Hannah en Sam, de jonge Joodse onderduikers die boven op de zolder van hun huis woonden, verraden en opgepakt. Het was een wonder geweest dat zowel zijzelf als haar zoontje Niek en ook Rebecca, het dochttertje van het Joodse echtpaar, niet thuis waren tijdens de inval. Dat had hun het leven gered.

Hans was ook niet thuis geweest, maar de hele verzetsgroep was opgerold en niemand had het overleefd. Ook de ouders van Clasiën, zoals Sinie toen nog genoemd werd, hadden hun hulp met de dood moeten bekopen.

Wat is er veel gebeurd in die jaren daarna. Ze was opgevangen door het oude doktersechtpaar, met wie ze later samen verhuisd was van het westen naar het oosten van het

land. Ze waren als ouders geweest voor haar en als grootouders voor haar twee kinderen.

Haar twee kinderen... Ze denkt er bijna nooit meer aan dat de kleine Rebecca – of Bea, zoals ze al jaren genoemd wordt – eigenlijk haar eigen dochter niet is. De twee kinderen hebben zelfs dezelfde achternaam, want na de geboorte, boven op de zolder in het oude huis, hadden de ouders van de kleine meid Hans en haar gesmeekt de baby als hun eigen kind aan te geven bij de burgerlijke stand. Hadden ze voorvoeld dat ze niet lang genoeg zouden leven om hun kind groot te brengen?

Zachtjes gaat de slaapkamerdeur open.

‘Mama, bent u al wakker?’ Bea glipt bij Sinie onder de dekens. ‘Vandaag is het feest, hè, mama? Ik heb er zo’n zin in!’

‘Ja, maar het is nog veel te vroeg, Bea. Het is nauwelijks kwart voor zes. Zou je niet nog even teruggaan naar je eigen bed en proberen om nog wat te slapen?’

‘Nee, ik slaap hier nog wel even. Gezellig, hè?’ Bea kruipt dicht tegen Sinie aan.

Dan draait ze zich om en ze gaat half rechtop zitten. ‘Mam, als we in het nieuwe huis gaan wonen, bij oom Ad, gaat u dan bij hem in bed slapen?’

Sinie schiet in de lach. ‘Ja, natuurlijk, alle mensen die met elkaar getrouwd zijn, slapen toch in één bed?’

‘O ja... Mag ik dan nooit meer bij u slapen, als ik ziek ben of zo?’ Bezorgd kijkt Bea haar aan.

‘Natuurlijk wel, je past er vast wel bij, hoor. En anders kruip ik even bij jou, in jouw bed, als je niet kunt slapen of zo.’

‘O, dan is het goed.’ Tevreden gaat Bea weer liggen.

Even blijft het stil. Sinie streelt de donkere haren van haar pleegdochter.

‘Mam, ik vind het wel spannend om naar een nieuwe school te gaan...’

‘Je bent zo gewend, dat zul je zien. En Niek gaat toch ook mee, je ziet hem in het speelkwartier op het schoolplein. En

ik denk dat je zo nieuwe vriendinnetjes krijgt, hoor.’

‘Mmm... Ik vind mijn nieuwe kamer wel heel leuk. En oom Ad wordt nu mijn papa, hè?’

‘Nou... niet echt je papa, maar wel zoiets,’ antwoordt Sinie. ‘Je weet toch nog wel wie jouw echte papa was?’

‘Papa Hans.’

‘Nee Bea, jouw vader was papa Sam Cohen, dat weet je best.’

Met een ruk draait het meisje zich om. ‘Nee!’ zegt ze. ‘Dat wil ik niet!’

Sinie zucht zachtjes. Wat is dat toch? Een paar jaar geleden heeft Rebecca, zoals ze toen nog heette, heel duidelijk aangegeven dat ze een andere naam wilde. Op school heette niemand zo, ze wilde geen buitenbeentje zijn. Ook van de naam Cohen wilde ze niets meer weten.

Eigenlijk kwam dat Sinie toen wel heel goed uit, graag wiste ze alle sporen van Rebecca’s verleden uit. Ze was veel te bang dat familie van de overleden Sam en Hannah ‘haar’ dochter zou komen opeisen.

Misschien was het niet goed geweest, maar ze kon het meisje, voor wie ze vanaf haar babytijd had gezorgd, niet meer missen.

‘Gaan we nu allemaal De Vries heten?’ vraagt Bea.

‘Nee, Niek en jij blijven gewoon De Groot heten, maar ja, ik word mevrouw De Vries. Ingewikkeld, hè?’

Onder de deken haalt Bea haar schouders op. ‘We blijven altijd bij elkaar, hè?’ vraagt ze alleen.

‘Ja hoor,’ zegt Sinie, ‘zolang jullie dat willen. Als je zelf gaat trouwen, dan ga je pas ergens anders wonen.’

‘Ik trouw niet,’ zegt Bea resoluut, ‘en dan blijf ik gewoon bij u en oom Ad wonen.’

‘Goed hoor, meisje,’ zegt Sinie met een glimlach. ‘Maar probeer nu nog maar even te slapen.’

Maar van slapen komt niets meer. Bea is veel te opgewonden en ook Sinie zelf is klaarwakker.

‘Komen we nu nooit meer terug in dit huis?’ klinkt de stem van Bea alweer. ‘Dat vind ik toch wel jammer...’

‘Nee, deze week gaan we de laatste spulletjes verhuizen naar Assen, naar het nieuwe huis. En daarna komen hier andere mensen wonen. Maar we komen vast nog weleens terug hier in het dorp, hoor. Dan gaan we op bezoek bij jouw vriendin Trudy, afgesproken? En Trudy mag ook komen logeren, misschien wel in de herfstvakantie, of jij bij haar.’

‘Ja, leuk! Zullen we maar uit bed gaan, mama, dan ga ik mijn nieuwe jurk aantrekken.’

‘Nog even wachten, Bea. Wat moeten we zo vroeg doen beneden? En je jurk doe je pas aan vlak voor we weggaan, anders is hij al vies of gekreukt voor het feest begint.’

Even blijft het stil, dan zegt Bea zachtjes: ‘Mama...’

‘Ja?’

‘Ik vind oom Ad heel lief, hoor, maar ik vind het toch zielig voor oom Gosse...’

‘Wat is zielig dan?’ Terwijl ze de vraag stelt, weet Sinie al wat er komt. Het geeft haar een onbehaaglijk gevoel.

‘Ik dacht... Niek en ik dachten eerst dat u met oom Gosse zou gaan trouwen...’

‘Bea! Daar hebben we het al eerder over gehad. Oom Gosse is heel aardig, het was fijn en gezellig dat hij in ons pension woonde, maar je kunt maar met één man tegelijk trouwen en ik houd nu eenmaal het meest van oom Ad.’

‘Dat weet ik wel, maar daarom mag ik het toch wel zielig voor hem vinden...’

‘Hij is niet zielig, absoluut niet. Hij vindt beslist nog wel eens een andere vrouw, met wie hij kan gaan trouwen. Je moet hier niet meer over praten, Bea, dat is niet leuk voor mama en ook niet voor oom Ad.’

‘Ik zeg het toch ook niet tegen oom Ad... maar mama...’

Sinie slaat de deken naar achteren. ‘We gaan eruit,’ gaat ze verdere opmerkingen van haar dochter uit de weg. ‘Kom, doe de gordijnen maar een stukje open, volgens mij schijnt de zon.’

Bea springt al uit bed en danst door de slaapkamer. ‘Trouwen... trouwen... vandaag gaat mama trouwen!’ zingt ze.

‘Toe, schiet een beetje op, Niek!’

Sinie staat naast haar elfjarige zoon, met in haar hand een vlinderstrikje. ‘Hup, doe die knopen dicht en dan dat strikje voor.’

‘Moet dat nou echt, mam? Ik vind het zo’n stom ding!’ sputtert Niek tegen terwijl hij langzaam de knopen van zijn witte bloes dichtmaakt.

‘Ja, dat moet echt. Het staat juist heel feestelijk.’

‘Ik ben klaar.’ Bea komt de slaapkamer van haar broer binnen. ‘Ik voel me ook een beetje de bruid, mama.’ Ze draait rond zodat de wijde rok van haar nieuwe jurk wijd uitwaaiert.

‘Je ziet er prachtig uit!’ Sinie maakt het strikje vast bij de hals van haar zoon. ‘Niek, blijf stilstaan!’

‘Ggggg... ik stik bijna!’

Sinie doet een stap achteruit en kijkt met een tevreden uitdrukking op haar gezicht naar Niek. ‘Ziezo, jij bent klaar!’ Dan draait ze zich om naar Bea. ‘Kom, Bé, dan zal ik je haar doen.’

Ze laat een mopperende Niek achter en trekt Bea aan haar hand mee de kamer uit.

Vijf minuten later mag Bea in de spiegel kijken. Sinie kijkt over het hoofd van het kind mee in de spiegel. Wat ziet ze er prachtig uit met de grote witte strik in haar lange, donkere krullen, die in een hoge paardenstaart gebonden zijn.

Niek komt ook de woonkamer binnen, nog steeds met een wat ongelukkige uitdrukking op zijn gezicht. Zijn steile, blonde haren zijn nog nat, maar staan nu alweer alle kanten op. Sinie besluit om er maar niks van te zeggen, anders gaat hij zich nog ongemakkelijker voelen.

Dan kijkt ze op de klok, ze schrikt er bijna van. Oei, wat is het al laat, ze moet opschieten! Ad kan zo komen en zij loopt nog in haar daagse goed.

‘Jongens, zorg dat jullie netjes blijven, hè? Ga maar even zitten lezen of zo, dan ga ik als een haas naar boven om me ook om te kleden.’

Maar voor ze de kamer uit is, klinkt de bel al door het

huis. Ja hoor, daar zul je hem al hebben.

‘Doe jij even open, Niek, ik ben boven.’

Ze is net boven aan de trap als ze de stem van Ad beneden hoort. ‘Wat zie je er goed uit, Niek! En jij ook, Bea, oogverblindend! En, is jullie moeder ook al klaar?’

Vlug duikt Sinie de slaapkamer in om haar rok en bloes, die ze na het douchen weer heeft aangetrokken, te verwisselen voor het lichtblauwe mantelpakje dat klaar hangt aan de kast. Ziezo, een beetje parfum achter haar oor, haar lange haren opnieuw netjes opgestoken en ze is er klaar voor.

Ze kijkt nog eens in de spiegel in haar slaapkamer. Ja, ze ziet er goed uit. Het lichte blauw van het pakje staat haar goed en de roomkleurige blouse, die ze eronder draagt, kleurt mooi bij haar lichtgebruinde huid. Ze knikt tegen haar spiegelbeeld: u mag er zijn, mevrouw De Vries!

Dan loopt ze haar slaapkamer uit, de trap af naar beneden, waar haar bruidegom wacht.

Het wordt een mooie dag. Ads zus Henny en de oude meneer De Vries zijn de getuigen van Ad. Sinie heeft haar twee trouwe pensiongasten van het eerste uur, Gosse en Marijke, als haar getuigen gevraagd. Het was wel een pijnlijk duidelijk moment geweest, toen ze er weer met haar neus op gedrukt werd dat zij geen enkel familielid meer heeft. Maar Gosse en Marijke zijn dierbare vrienden geworden. Ze is blij met hen! Stilletjes hoopt ze dat het nog eens wat zal worden tussen die twee. Aan Marijke zal dat zeker niet liggen. Maar Gosse...?

Nadat hij een jaar gelden aan haar, Sinie, zijn liefde had verklaard en zij hem moest afwijzen omdat ze hem meer als broer dan als geliefde zag, is zijn houding ten opzichte van Marijke niet veranderd.

Marijke, die nooit onder stoelen of banken heeft gestoken dat ze Gosse erg aardig vindt, was duidelijk opgelucht toen ze te horen kreeg dat Ad en Sinie het eens geworden waren. Vanaf die tijd was ook de verhouding tussen de twee vrouwen hartelijker geworden, Marijke zag haar niet langer als rivaal.

Maar Gosse behandelt Marijke nog steeds als collega en huisgenoot, niet meer en niet minder.

Huisgenoten... nee, dat zijn ze nu niet meer. Pension Geluk bestaat niet meer nu Sinie gaat trouwen en naar Assen zal verhuizen. Allebei hebben ze een andere kamer gevonden in het dorp.

De trouwdienst in de kerk wordt geleid door de zwager van Ad, Rien Severs, die enkele maanden geleden is getrouwd met Henny.

Sinie vindt het moeilijk om haar aandacht bij de woorden van Rien te houden. De trouwdienst van veertien jaar geleden staat haar opeens weer heel duidelijk voor ogen. Ach Hans... Er glijdt zomaar opeens een traan uit haar ooghoek naar beneden. Wat waren ze gelukkig geweest, maar wat lijkt het ook al lang geleden. Het is ook lang geleden, er is zo veel gebeurd in die jaren na zijn dood. En nu zit Ad naast haar. Ad, haar steun, haar toeverlaat en haar grote liefde. Dankbaarheid en liefde borrelt in haar omhoog, ze is weer gelukkig!

Dan richt ze haar aandacht weer op haar zwager op de preekstoel. Ze wil luisteren, zijn woorden tot zich laten doordringen. Maar het is lastig om haar gedachten erbij te houden. Naast haar zitten de kinderen te draaien op hun stoelen. Als Sinie opzij kijkt, ziet ze hoe Niek aan zijn strikje zit te plukken. Ze vangt zijn blik en schudt nauwelijks merkbaar haar hoofd.

Als reactie zucht Niek diep, maar hij laat zijn strikje verder met rust.

Dan concentreert Sinie zich weer op de woorden van haar zwager. Hij preekt over Psalm 37 vers 5: ‘Wentel uw weg op den HEERE, en vertrouw op Hem; Hij zal het maken.’

Ja, denkt Sinie, nu ze zo gelukkig is, is dat gemakkelijk te beamen. Maar in de afgelopen tien jaar kon ze helemaal niets met die woorden. Ze had alleen maar vragen gehad, Gods zorg voor haar kon ze nergens ontdekken in haar leven.

Maar vandaag wil ze danken en blij zijn. Het voelt als een wonder, de liefde die ze voor Ad voelt en ook van hem krijgt.

Ze had nooit gedacht dat het mogelijk zou zijn om voor een tweede keer zo lief te hebben. Weer zo gelukkig te worden.

Nu bepaalt ze haar aandacht weer bij de woorden van Rien. Ze moet luisteren, nadenken over het leven kan ze altijd nog.

Later is er een korte receptie, veel mensen komen er niet. En bruid en bruidegom vinden het prima zo. Ze gebruiken met hun nieuwe gezin, de vader, zus en zwager en de beide andere getuigen een eenvoudige maaltijd, en daarna vertrekken ze naar het huis van Ad, dat nu ook Sinies huis is.

Niek en Bea mogen een nachtje op de pastorie logeren. Eigenlijk had Sinie hen wel direct mee naar het nieuwe huis willen nemen, maar Henny had beslist dat de kinderen de eerste nacht bij Rien en haar zouden blijven.

‘Jullie gaan ook al niet op huwelijksreis,’ had ze gezegd, ‘dus één avond voor jezelf is toch zeker het minste wat jullie mogen hebben.’

Vader De Vries is na het huwelijk van zijn dochter Henny meeverhuisd naar de pastorie, zodat het hele huis nu ter beschikking is voor Ad, Sinie en de twee kinderen.

Op de eerste verdieping zijn vier slaapkamers, dus er is ruimte genoeg voor het nieuwe gezin. Ook op de tweede verdieping zijn nog een paar kleine kamertjes en een flinke zolderruimte.

Sinie vindt het een prettig huis en ze verwacht niet veel tijd nodig te hebben om zich hier thuis te gaan voelen. Haar grootste zorg betreft de twee kinderen. Hoe zullen zij het hebben op hun nieuwe school? Een stad als Assen is toch anders dan het dorpje waar de twee opgegroeid zijn.

Maar deze week begint de zomervakantie, dus de nieuwe school is voorlopig nog niet aan de orde. De komende dagen zullen ze een keer gaan kennismaken, maar pas in september, als de school weer begint, gaat het gewone leven weer van start.

Rond halftien maakt Ad een fles wijn open en hij schenkt twee glazen in. Hij zet ze op tafel neer en trekt dan Sinie

in zijn armen.

‘Nu is het tijd voor ons samen, Sinie de Vries,’ zegt hij.
‘Eindelijk tijd voor ons samen!’

‘Kom, Bea, opschieten! Het is echt tijd om te gaan.’ Sinie staat bij de deur en Niek is al buiten.

‘Ik hoop dat de meester wel aardig is.’ Bea treuzelt nog steeds in de gang.

‘Als je de eerste dag meteen al te laat komt, is hij vast zo aardig niet meer,’ zegt Sinie. ‘Vooruit, Bea, Niek en ik gaan weg, hoor. Nu komen!’

Eindelijk pakt Bea haar jack van de kapstok en ze loopt achter de anderen aan naar buiten. Ze trekt de deur achter zich dicht en pakt dan stevig de hand van haar moeder.

Het is niet ver naar school, een minuut of vijf later komen ze al aan bij het schoolplein. Er hollen en spelen veel kinderen op het plein, dat omgeven is door een ijzeren hek. Ze gaan de poort door en juist op dat moment gaat de bel.

De kinderen lopen allemaal naar het gebouw toe en vormen keurige rijen.

‘Zo, dat gaat netjes hier,’ zegt Sinie. ‘We zullen maar even wachten en achter de kinderen aan naar binnen gaan. Dan breng ik jullie naar je klas en vanmiddag kunnen jullie zelf gaan. Je hoort straks wel in welke rij jullie horen.’

Niek loopt al wat vooruit, maar Bea houdt nog steeds haar moeders hand stevig vast. Wat zijn hier veel kinderen!

Achter de rijen, die keurig naar binnen marcheren, gaan ze met z’n drieën de deur door.

‘Ha, daar zijn onze nieuwe leerlingen, Niek en Bea, hè?’ De bovenmeester komt hun tegemoet in de gang. ‘Bea, hier is het lokaal van klas vijf. Zeg je moeder maar gedag, hier zijn de kapstokken en kijk, daar is meester Lodder, dat is jouw meester. Ga maar met hem mee. Dan loop ik met jou mee naar boven, Niek. De zesde klas zit boven.’

‘Nou, jongens, doe je best. Ik zie jullie om twaalf uur weer.’ Sinie geeft Bea een tikje tegen haar wang en knikt Niek bemoedigend toe. Dan draait ze zich om en gaat de school weer uit.

Poeh, het voelt weer hetzelfde als toen ze Bea voor de eer-

ste keer naar school toe bracht. Sinie heeft het gevoel of er een steen op haar maag ligt. Maar ze weet dat de kinderen het vreselijk zouden vinden als ze uitgebreid afscheid gingen nemen, daarom heeft ze er niet te veel woorden aan vuilgemaakt. Ze moeten er even doorheen. Met Niek zal dat best lukken, hij was het liefst nu al alleen gegaan. Bea heeft meer moeite met dit soort nieuwe dingen.

Kom, ze gaat snel naar huis, maar eens flink aan het werk, dan is de ochtend zo voorbij en komen de kinderen weer thuis. Sinie is benieuwd naar hun verhalen straks.

En het gaat zoals verwacht. Allebei de kinderen komen enthousiast uit school en binnen een paar dagen lijkt het of ze hier altijd gewoond hebben. Er komen vriendjes en vriendinnetjes aan de deur, en er wordt op straat en in de tuin gespeeld.

Het kost Sinie zelf wat meer tijd en moeite om te wennen aan de nieuwe situatie. Voorheen was ze de hele dag druk in het pension, dat ze een paar jaar geleden begonnen was. De was van haar gasten hield ze bij, er moesten boodschappen gehaald worden en flinke pannen eten gekookt.

Nu is het 'gezin' opeens een stuk kleiner. Ze hoeft alleen maar voor Ad en de twee kinderen te zorgen. En elke vrijdag komt Nel, de werkster die hier al kwam toen Ad hier samen met zijn zus woonde.

Ze is blij dat Rien en Henny in dezelfde plaats wonen als zij. Zo heeft ze in elk geval een adresje waar ze aan kan wippen als de stilte erg op haar afkomt.

Maar boven alles is ze gelukkig met Ad. Soms moet ze zichzelf in de arm knijpen om zeker te weten dat ze niet droomt. Dat ze werkelijk getrouwd is met deze leuke, zorgzame man. Steeds dichterbij groeien ze naar elkaar toe en steeds meer lieve en leuke kanten gaat ze ontdekken in hem.

Daar komt bij dat hij een geweldige vader is voor haar twee kinderen. En die twee zijn dan ook dol op hem. Een eigen vader zou niet beter met hen kunnen omgaan dan Ad doet. En dat is toch best wel bijzonder, bedenkt Sinie regel-

matig bij zichzelf. Ad is zelf nooit vader geweest. In zijn eerste huwelijk had hij nog geen kinderen toen zijn vrouw verdrong in zee tijdens een poging om het dochttertje van Henny te redden.

Ook Gosse, die een paar jaar bij hen in huis woonde, kon erg goed opschieten met de kinderen, maar hij was tenslotte schoolmeester. Dan ben je natuurlijk gewend om met kinderen om te gaan.

Maar Ad is wat dat betreft gewoon een natuurtalent. Het voelt of hij Niek en Bea al heel hun leven kent. Allemaal extra reden tot dankbaarheid, vindt Sinie.

Op een ochtend, als het huis aan kant is en de boodschappen gedaan, gaat Sinie de zoldertrap op. Daar, onder het schuine dak van de zolderkamer, staan de oude babymeubeltjes. De box, het wat gammele wiegje, een ledikantje en een kinderstoel.

Sinie trekt het kleed, dat eroverheen ligt, eraf en laat haar hand over de wat verveloze box gaan. De spullen waren al oud toen Niek en Bea er gebruik van maakten. Ze waren nog afkomstig uit het oude doktershuis, waar ze zo liefdevol was opgevangen toen ze halsoverkop haar huis had moeten verlaten na de razzia waarbij Bea's ouders opgepakt waren.

Misschien moet er maar wat nieuws gekocht worden, peinst ze als ze het kleed weer teruglegt. Dan schudt ze haar hoofd. Waar is ze mee bezig? Ze is pas een paar dagen over tijd! Niet op de dingen vooruitlopen.

Maar 's middags, als ze boter in de juspan laat smelten en de hamlapjes erin legt, moet ze opeens het vuur laag zetten en naar het toilet rennen. Oef, wat is ze opeens misselijk!

Als ze weer terugloopt naar de keuken ligt er een glimlach om haar mond. Ze weet het nu wel bijna zeker, ze is in verwachting!

Eigenlijk wil ze wachten met vertellen aan Ad tot ze het echt zeker weet. Maar ze kan het niet volhouden. Nog diezelfde avond, als ze samen in de kamer zitten, kruipt ze op zijn schoot en zegt: 'Ad, we moeten over een poosje eens wat

nieuwe meubelen gaan kopen.’

‘Nieuwe meubelen?’ Ad legt de krant opzij en kijkt haar wat verbaasd aan. ‘Wat is er niet naar je zin? Toch andere stoelen bij de eettafel?’

Ze schudt haar hoofd. ‘Nee hoor, die zijn prima. Het is voor boven.’

‘Voor de kinderen? Wat willen ze anders hebben?’

‘Voor Niek en Bea is alles prima in orde, maar als ik me niet vergis, moeten we een nieuw kamertje gaan inrichten.’

Ad slaat allebei zijn armen om haar heen en kijkt haar verast aan. ‘Ben je... krijgen we...? O Sinie!’ Hij lacht hardop, gaat staan en tilt haar op in zijn armen.

‘Weet je het zeker?’ vraagt hij dan. ‘Ben je al bij de dokter geweest?’

‘Nee, nog niet. Maar eigenlijk weet ik het wel zeker, hoor!’

‘Fantastisch! Maar ik wil dat je morgen direct naar de huisarts gaat. En je moet heel rustig aan gaan doen.’

‘Het is echt nog te vroeg om naar de dokter te gaan, over een paar maanden of zo is vroeg genoeg, hoor.’

‘Maar er moet toch een test gedaan worden?’

‘Dat is niet nodig, hoor, ik voel me weer hetzelfde als toen ik Niek verwachtte. En vanmiddag, toen ik vlees ging braden, werd ik heel erg misselijk, ook een duidelijk symptoom.’

‘Had je dat bij Niek ook?’

Sinie schudt haar hoofd. ‘Nee, er viel toen weinig vlees te braden. Het was 1943 en in de stad waren we al blij als we brood en wat waterige soep hadden.’

‘Och ja, dat is ook zo. Nou, deze keer gaan we heel erg goed voor je zorgen! Stel je voor, ik word opnieuw vader!’

‘Opnieuw?’ vraagt Sinie.

‘Ja, ik heb immers al twee kinderen.’

Voor die woorden krijgt hij een dikke knuffel van Sinie.

Een paar weken later gaat Sinie naar de dokter en de uitslag van de test is duidelijk: eind juni kunnen ze de baby verwachten.

Sinie heeft behoorlijk veel last van ochtendmisselijkheid en het kost haar grote moeite om dat te verbergen voor de kin-

deren. Gelukkig kunnen ze zelf naar school lopen en kan Sinie het 's morgens heel rustig aan doen.

Maar ook vlees braden, koffiezetten en nog allerlei andere dingen waarbij geuren vrijkomen, kunnen haar zo maar opeens naar de wc laten rennen om haar maag te legen.

Ondanks die vervelende bijkomstigheden loopt ze bijna steeds te stralen, zo gelukkig is ze met deze zwangerschap.

De dagen worden alweer kort, het is guur buiten en de bomen zijn kaal geworden. Nog een paar dagen, dan begint de kerstvakantie. Kerst valt dit jaar op zondag en maandag. Het is een drukke tijd voor Rien, want naast de voorbereidingen van zijn preken zijn er ook nog de nodige kerstvieringen waar hij bij moet zijn.

Halverwege de week staat Henny onverwacht voor de deur bij Sinie. De kinderen zijn nog maar net vertrokken naar school als ze aanbelt.

Verrast doet Sinie de deur open. 'Zo, jij bent er vroeg bij. Toch geen narigheid bij jullie? Kom gauw binnen.'

Henny geeft geen antwoord, maar stapt de hal binnen en doet de voordeur achter zich dicht. 'Komt het even gelegen?' vraagt ze dan. 'En ben je alleen thuis?'

'Ja, natuurlijk komt het uit. Je bent hier altijd welkom, dat weet je toch? Maar wat is er aan de hand, iets met Rien?'

Ze zijn doorgelopen naar de kamer en Henny laat zich op een stoel bij de eettafel neerzakken.

'O Sien!' zegt ze met een diepe zucht. 'Ik kon gewoon niet langer wachten om het je te vertellen! Ik ben in verwachting! Wat geweldig, hè? Ik ben zo blij en Rien ook natuurlijk! We hadden afgesproken nog even te wachten met vertellen, maar ik kan gewoon mijn mond niet langer houden. Maar je mag het nog tegen niemand vertellen, hoor!'

Ze ratelt maar door. 'Rien zei dat we het in het nieuwe jaar pas zouden zeggen, maar ik moest het gewoon even kwijt. Wat zeg je ervan? Nu kan ik misschien toch eindelijk je box lenen, hè? Die wilde je me tenslotte vorig jaar al aanbieden, toen je dacht dat ik in verwachting was.' Ze lacht bij de her-

innering dat Sinie in het begin dacht dat Ad en zij een echt-paar waren in plaats van broer en zus. En toen zij, Henny, vertelde dat ze een nieuwtje had, was Sinie in de veronderstelling dat ze een baby verwachtte. Maar het mooie nieuws toen was dat Rien en zij van elkaar waren gaan houden.

Nu kijkt Henny Sinie afwachtend aan. ‘Waarom zeg je niks, vind je het geen prachtig nieuws?’

Sinie is ook gaan zitten. Ze kijkt haar schoonzus met een brede glimlach aan. ‘Ik vind het geweldig!’ zegt ze. ‘Gefeliciteerd. Wanneer verwacht je de baby?’

‘Half juli,’ zegt Henny. ‘Dus het is nog maar heel pril, hoor, maar ik voel gewoon dat het goed zal gaan.’ Dan betreft haar gezicht en gaat ze zacht verder: ‘Ik moet wel steeds denken aan mijn eerste zwangerschap, aan mijn kleine Marga. Zij zou nu al een tiener zijn, onvoorstelbaar! Maar ik ben zo blij met dit nieuwe wonder, daar heb je geen idee van!’

‘Misschien toch wel,’ zegt Sinie, met nog steeds een glimlach op haar gezicht. ‘Wij hadden het jullie met Kerst willen vertellen, Henny...’

‘Wát! Ben jij ook...?’

‘Ja, ik ben rond 25 juni uitgerekend.’

Over de tafel heen pakken de twee vriendinnen elkaars handen vast. ‘Wat fantastisch, Sinie, wat een nieuws! O, jij ook gefeliciteerd! Bijzonder, zeg. En wat zal papa opkijken. Nu wordt hij op zijn oude dag toch nog opa en zelfs twee keer bijna tegelijk!’

Een hele poos blijven ze zitten praten en maken ze plannen voor de toekomst.

‘Ik mag het toch wel aan Rien vertellen?’ vraagt Henny dan. ‘Of willen jullie het zelf vertellen?’

Sinies gezicht betreft. Tja, dat is nu toch ook wat! Ad heeft zich er zo op verheugd om het grote nieuws aan zijn enige zus en zwager te vertellen en nu weet Henny het al.

En andersom natuurlijk ook.

We doen net of we nog niks weten van elkaar, besluiten ze. ‘Ik hoop dat dat me lukt, hoor,’ zegt Henny met een benauwd gezicht.

Sinie moet lachen. ‘Ik kan ook niks garanderen,’ zegt ze, ‘maar we gaan het proberen. In elk geval vertellen wijzelf niks aan onze mannen over de ander, hè?’

En dan voegt ze er serieus aan toe: ‘En dat geldt natuurlijk zeker voor Niek en Bea. Die mogen voorlopig echt nog niks horen, het is vroeg genoeg als het bijna zover is.’

‘Waarschijnlijk geloven ze nog wel in de ooievaar?’ vraagt Henny.

‘Nee, daar ben ik altijd wel eerlijk in geweest, ook met het oog op Bea’s afkomst. Ze weten dat een baby in je buik groeit.’

‘Nou, modern, hoor. De kinderen zijn tegenwoordig veel wijzer dan wij vroeger, hè?’

‘Ja, maar het gaat misschien net zoals met Sint Nicolaas, op het moment dat ze hem zagen, geloofden ze weer in hem. Als ik in juni wat suikerklontjes op de vensterbank neerleg om de ooievaar te lokken, geloven ze dat waarschijnlijk ook weer. En dat is misschien wel zo gemakkelijk.’

Ze lachen er samen om. Dan zegt Sinie: ‘Kom, ik ga een kopje chocolademelk maken. Of wil jij liever koffie?’

‘Jakkes nee, dat smaakt me de laatste tijd helemaal niet. Gek hè?’

Weer schieten ze samen in de lach.

‘O Sinie, ik vind het zo geweldig, jij en ik samen in verwachting en volgend jaar hopelijk samen achter de kinderwagen. Ik wist niet dat een tweede liefde en een tweede huwelijk zo mooi konden zijn, en ook al zal ik het verleden nooit vergeten, ik ben gelukkig!’

‘Helemaal mee eens,’ beaamt Sinie.

Als Niek de laatste schooldag voor de kerstvakantie thuiskomt, zegt hij: ‘Hé mam, ik zag vandaag een meneer die ik soms ook in ons oude dorp zag. Toevallig, hè? Hij is denk ik ook verhuisd naar Assen.’

‘Wie is dat dan en waar zag je hem?’ vraagt Sinie.

‘Gewoon, vlak bij school. Mag ik nog een biscuitje?’

‘Nee Niek, je hebt er al twee op, zo is het wel even genoeg.’

Maar waar kende je die man dan van? Woonde hij dicht bij ons of is het iemand uit de kerk?’

Niek haalt zijn schouders op. ‘k Weet niet, hoor, ik ken hem gewoon ergens van.’ Niek likt een restje suiker uit zijn lege theekopje en springt alweer op. ‘Ik ga bij Bram spelen, is dat goed? Hij heeft een meccanodoos voor sinterklaas gekregen, mooi hoor!’

‘Prima,’ zegt Sinie, ‘halfzes thuis, hè?’

Intussen is ook Bea thuisgekomen, zij is altijd later dan Niek. Ze treuzelt nu eenmaal graag wat onderweg en staat vaak nog lang op de hoek van de straat met haar vriendinnen te praten, alsof ze elkaar de hele dag nog niet gezien hebben.

‘Ik heb mijn rapport, mama,’ zegt ze.

‘O ja, ik ben benieuwd! Kom maar eens gauw.’

Het eerste rapport op de nieuwe school ziet er prima uit, net zoals Sinie het van Bea gewend was op de vorige school.

Als Bea na een kopje thee en een paar kaakjes naar haar kamertje gegaan is, raapt Sinie de tas van Niek op, die hij achteloos in de gang op de grond heeft gegooid. Ze maakt hem open en ja hoor, daar is ook zijn rapport.

Sinie schudt haar hoofd. De hele school boeit hem niet. Het is te zien aan zijn cijfers: allemaal net voldoende. Ze is nu al benieuwd hoe het volgend jaar zal gaan, als hij naar het voortgezet onderwijs moet. Het zal wel een technische opleiding worden, want techniek is het enige wat hem interesseert.

Heeft hij dat van zijn vader? Zulke dingen zou ze graag eens overleggen met haar schoonouders, de ouders van Hans, de vader van Niek. Maar met hen heeft ze al jaren geen contact meer gehad. Vanaf het moment dat Hans bij het verzet ging, hebben zijn ouders alle banden verbroken. Ook na zijn dood waren ze duidelijk: zolang de kleine Joodse Rebecca, zoals Bea toen nog heette, bij haar in huis was, waren ze geen familie meer van elkaar.

De kerstdagen gaan snel voorbij en een week later, op 2 januari, vieren ze de elfde verjaardag van Bea.

‘Nu zijn we even oud, Niek!’ zegt Bea trots.

‘Poeh, dat zeg je elk jaar! Wacht maar, nog twee maanden, dan ben ik weer je grote broer. Trouwens, dat ben ik altijd, kleintje!’

Sinie glimlacht. Ja, het is waar, de kinderen schelen maar tien maanden, maar Niek is een kop groter dan Bea. Zij blijft maar klein en tener, precies haar moeder Hannah, denkt Sinie bij zichzelf. Die woorden spreekt ze echter nooit hardop uit. Misschien is dat niet eerlijk, maar ze praat niet graag over Hannah en Sam. Ze houdt zichzelf voor dat ze daarmee alleen maar onrust wekt bij Bea, die immers van kleins af aan al duidelijk laat merken dat ze helemaal bij Sinie en Niek wil horen.

Maar als ze eerlijk is, weet Sinie dat ze er ook zelf liever niet aan denkt dat Bea eigenlijk bij een andere familie hoort. Een paar jaar na de oorlog zijn er mensen bij haar aan de deur geweest, die namens een oom of tante van de kleine Rebecca naar haar op zoek waren. Maar Sinie heeft toen gezegd dat ze geen idee had waar Rebecca gebleven was. En toen men naar Bea, die juist naar school vertrok, vroeg, heeft ze gelogen en gezegd dat het meisje een jaar jonger was dan ze in werkelijkheid was. Dat om alle verdenkingen af te wenden.

Rebecca, die toen inmiddels Bea heette, werd daarna niet meer gezocht.

Aan Ad heeft Sinie nooit verteld dat er wel degelijk navraag is gedaan door de familie. Soms beklemmt dit geheim haar wel, maar tot nu toe heeft ze het altijd weten weg te drukken. Bea is háár dochter. Hannah en Sam zouden niet anders gewild hebben, ze hebben haar immers zelf gesmeekt om hun kind dezelfde achternaam te geven als Niek,

Maar nu, op de avond van Bea’s verjaardag, komt het verleden wel opeens weer heel dichtbij.

Als ze samen met Ad in de kamer zit, nadat de kinderen naar bed gegaan zijn, zegt Ad opeens: ‘Sien, toch is het wel triest dat er blijkbaar helemaal niemand is overgebleven van de familie van Bea. Anders zouden ze toch wel gezocht hebben. Ik weet dat er vlak na de oorlog instanties waren die zich daar fulltime mee bezighielden.’

‘Tja...’ Meer zegt Sinie niet.

‘Zeker als ze ouder wordt, zal ze dat missen, geen enkele bloedverwant.’

‘Die heb ik toch ook niet?’

‘Ach ja, je hebt gelijk, het spijt me.’ Ad gaat dicht naast haar zitten en slaat een arm om haar heen. ‘En Bea had het nooit beter kunnen treffen dan hier bij jou op te groeien,’ zegt hij op warme toon. ‘Maar jij hebt je ouders gelukkig gekend tot je volwassen was. Zij zal geen enkele herinnering aan hen hebben.’

Even blijft het stil, dan vraagt hij: ‘Kwamen haar ouders uit een grote familie, of weet je dat niet?’

‘Geen idee, het was zaak om zo weinig mogelijk te weten van de onderduikers en alles wat ermee samenhang.’

‘Ja, dat is waar. Misschien moeten we, nu ze ouder wordt, toch nog eens gaan informeren en zoeken, via een advertentie of zo. Die eerste jaren na de oorlog waren natuurlijk ook heel rommelig, inmiddels is er wellicht wat meer bekend.’

‘Dat wil ik niet!’ zegt Sinie op felle toon. ‘Daar is het nu te laat voor, Ad. Ik wil geen onrust in haar leventje brengen, het levert toch niks op. Als er familie was geweest, hadden ze haar inmiddels heus wel gezocht. Beloof me dat je het laat rusten, beloof het me!’

Ad kijkt wat verbaasd naar haar. ‘Rustig maar, lieverd, het was maar een idee. Natuurlijk zou ik dat nooit doen zonder overleg met jou.’

Er wordt die avond niet meer over gesproken, maar in Sinie is een nieuwe onrust opgestaan. Stel dat Ad toch op zoek gaat, stel dat... Nee, daar wil ze niet aan denken. Bea is haar kleine meid!

Een week later begint de school weer. Sinie is blij dat de kinderen zo goed gewend zijn en weer met plezier naar school gaan.

Haar buik begint nu echt te groeien. De misselijkheid van het begin is voorbij en ze voelt zich heerlijk. De onrustige gedachten over de afkomst van Bea zijn ook weer op de ach-

tergrond geraakt en Sinie denkt regelmatig bij zichzelf dat er niets te wensen meer is in haar leven. Ze is gelukkig met Ad en de twee kinderen, en ze verheugt zich enorm op het nieuwe kindje.

Het liefst zou ze al een begin maken met het opknappen van de babykamer, maar Niek en Bea weten nog niets van de komende baby en eigenlijk willen Ad en Sinie dat nog even zo laten.

Eerst komt de twaalfde verjaardag van Niek in zicht.

Niet te geloven, twaalf jaar, denkt Sinie bij zichzelf, als Niek die negende maart 's morgens de deur uit is gegaan met in zijn schooltas een trommel met droptoffees en zuurballen. Voor de juffen en meesters heeft ze hem een zakje met chocoladeflikken meegegeven.

De meeste andere dagen gaan de kinderen ieder apart naar school, maar vanochtend liep Bea als een trouwe zus met haar jarige broer mee.

‘Je krijgt er echt nog geen één, hoor,’ hoorde Sinie Niek in de gang tegen Bea zeggen. Daarna viel de deur achter hen dicht.

Sinie glimlacht. Aha. Nu begrijpt ze waarom Bea samen met Niek naar school wilde lopen, ze hoopt al op een snoepje onderweg.

Met nog steeds een glimlach op haar gezicht begint ze de ontbijttafel af te ruimen. Nu eerst maar eens flink aan het werk, want verjaardag of geen verjaardag: het is vrijdag dus de kamer moet een goede beurt hebben.

Even later is ze samen met werkster Nel aan het werk. De stoelen, de tafel en het dressoir worden in de boenwas gezet, de vloer wordt gedweild en aan het eind van de ochtend staat alles weer te glimmen en te blinken.

In de oven staat de cake, die vanmiddag na schooltijd omgetoverd zal worden in een heerlijke taart. Nu eerst maar weer de tafel dekken en brood tevoorschijn halen, over een paar minuten verwacht ze de kinderen alweer uit school.

Ook Ad is vandaag tussen de middag naar huis gekomen om gezellig met elkaar brood te eten.

Als ze aan tafel zitten, zegt Bea opeens terwijl ze haar boterham met jam besmeert: ‘O ja, die man was er weer, hè Niek?’

Niek mompelt wat, hij heeft meer aandacht voor zijn boterham dan voor zijn zusje.

‘Welke man?’ vraagt Ad.

Ook Sinie kijkt van Bea naar Niek. Er gloeit opeens een stuk onrust in haar.

‘Ik weet niet, gewoon, een meneer,’ zegt Bea terwijl ze haar schouders ophaalt. ‘Hij zegt nooit iets, maar soms staat hij vlak bij school en dan kijkt hij...’

‘Wat is dat nou, wat bedoel je, Bea?’ Alle alarmklokken in het hoofd van Sinie beginnen te luiden. ‘Kijkt hij naar jou, wat is dat voor een man dan?’

Bea kijkt wat verbaasd naar Sinie. ‘Gewoon, niks bijzonders, hoor. Hij staat of loopt soms vlak bij school, maar hij zegt niks, hij kijkt alleen maar. Toch, Niek?’

‘Niek,’ vraagt Ad nu heel rustig, ‘weet jij wat Bea bedoelt? Is er iets bijzonders met die man, gedraagt hij zich vreemd tegen jullie of andere kinderen?’

‘Welnee,’ antwoordt Niek, ‘het is gewoon een man die daar loopt. Ik let er niet echt op, ik denk dat hij vlak bij school woont. Mam, ik heb het toch weleens eerder verteld? Het is iemand die vroeger ook bij ons in het dorp woonde, dan zag ik hem ook weleens als ik uit school kwam of zo. Mag ik nog een boterham?’

Sinie snijdt zwijgend nog een boterham af voor Niek, maar Ad vraagt aan Bea: ‘Maar als het gewoon iemand is die daar woont en soms loopt, waarom is het jou dan opgevallen, Bea?’

‘Ik weet het niet, hij kijkt me altijd zo aan,’ zegt Bea. ‘Maar het is geen enge man of zo, hoor, hij ziet er heel gewoon uit.’

Sinie en Ad wisselen heel even een blik, dan haalt Ad licht zijn schouders op. ‘Jullie weten in elk geval heel goed dat je nooit met vreemden mag meegaan, hè Bea?’ zegt hij.

‘Tuurlijk niet,’ zegt Bea. ‘t Is trouwens gewoon een aardi-

ge meneer, hoor. Net als u, oom Ad.'

'Mooi,' zegt Ad, 'maar ook met heel aardige, gewone meneren mag je nooit meegaan als je hen niet heel goed kent.'

'Nee-ee.'

'Bea?' zegt Sinie vermanend.

'Nee oom Ad,' verbetert Bea.

'En Niek, wie heb je meegenomen de klassen rond?' schakelt Ad dan bewust over op een ander onderwerp.

Niek begint te vertellen en Bea praat ook mee. Maar Sinie kan haar gedachten niet zo gemakkelijk een andere kant op krijgen. Ze is geschrokken van de opmerking van Bea over de onbekende man. In haar gedachten ziet ze weer de mannen die jaren geleden aan haar deur kwamen en vroegen of Rebecca Cohen bij haar woonde.

Opnieuw zet de angst zich vast in haar hoofd en hart.

Pas 's avonds, als Niek en Bea boven zijn, begint ze er aarzelend over tegen Ad.

'Ad, wat denk jij van die man, over wie de kinderen het vanmiddag hadden?'

'Ik weet het niet, maar de kinderen zijn oud en wijs genoeg om te weten dat ze nooit met vreemden mogen meegaan,' zegt Ad rustig.

'Je denkt toch niet dat het een kinderlokker of zo is?' vraagt ze nu verschrikt.

'Ik denk niet zo snel zoiets, maar ik dacht dat jij daar bang voor was?'

'Nee, dat eigenlijk niet...'

'Maar?'

'Maar niks. Ach weet je, Ad, ik ben altijd nog bang dat er mensen komen opdagen die rechten menen te hebben op Bea.' Sinies stem klinkt zacht en bang.

'Rechten op Bea? Je bedoelt familie of zo? Maar meisje, dan zouden ze toch gewoon aan de deur komen vragen? Nee hoor, je hoeft er niet bang voor te zijn dat ze haar dan buiten zouden aanspreken. Zet dat maar snel uit je hoofd!'

Sinie knikt maar wat, toch is ze niet gerustgesteld. Ad weet

immers niets van die twee mannen van jaren geleden. Stel dat ze het toch niet vertrouwden, stel dat... Nee, ze moet hiermee ophouden! Het is al zo veel jaar geleden.

Maar ze neemt zich voor om toch eens wat vaker naar school te fietsen en eens goed rond te kijken of zich daar geen verdachte figuren ophouden. Bea is een mooi kind, je moet er toch niet aan denken dat een of andere vieze kerel...

‘Kom eens bij me zitten.’ Ad strekt zijn armen naar haar uit. ‘Ziezo, geen zorgen meer. Vandaag is het feest, onze oudste zoon is twaalf jaar. Wat een leeftijd!’

‘Dat vind ik lief van je,’ zegt ze, ‘dat je zegt: onze oudste zoon en niet: jouw oudste zoon.’

‘Hij mag nooit vergeten wie zijn echte vader was, maar omdat die er niet meer is, ben ik er trots op dat ik Niek als mijn zoon mag zien opgroeien. En datzelfde geldt voor onze kleine Rebecca!’

‘Oei, laat ze het niet horen! Ze wil geen Rebecca heten en al helemaal niet klein genoemd worden.’

Nu lachen ze samen. ‘Oké, goed dan: onze grote Niek en grote Bea,’ zegt Ad. ‘Ik ben echt van die twee gaan houden, maar vooral van hun moeder.’

Een week later vraagt Sinie, als ze tussen de middag samen met Niek en Bea een boterham eet: ‘Hebben jullie de afgelopen dagen die man nog gezien?’

‘Welke man?’ vraagt Niek.

‘Die je soms bij school ziet lopen, je weet wel, vorige week nog.’

‘O die... Nou, niet op gelet, hoor, ik denk het niet. Mam, die man heb ik maar een paar keer gezien, hoor, hij loopt niet altijd bij school.’ Niek kijkt zijn moeder wat verbaasd aan en gaat verder: ‘U hoeft zich echt niet druk te maken over hem, hoor, het is gewoon iemand die vlak bij school woont, denk ik.’

‘Maar je had hem toch ook al vaak gezien toen we nog in Weezum woonden?’ Sinie is nog steeds niet gerustgesteld.

‘Nou, vaak... een paar keer maar.’

‘Dat is toch vreemd,’ houdt Sinie aan, ‘dat je hem daar zag en nu hier in Assen weer?’

‘Mama,’ bemoeit Bea zich nu met het gesprek, ‘dat denkt die meneer misschien ook wel. Help, die jongen en dat meisje achtervolgen me, ik ben verhuisd en nu zie ik ze hier alweer lopen! Help, help, als het maar geen... geen... meneerrenlokkers zijn!’

Niek schatert het uit en ook Sinie glimlacht.

‘Wijsneus!’ zegt ze. ‘Eet jij je boterham maar eens op.’

Ze besluit om geen aandacht meer te schenken aan de man. Hoogstwaarschijnlijk heeft Bea gelijk en is de man heel toevallig ook naar Assen verhuisd. Of Niek vergist zich en lijkt deze man gewoon op iemand die hij uit hun oude woonplaats kent.

*Er lijken gelukkiger tijden
aan te breken, maar dan duikt
het verleden weer op*

Sinie is getrouwd met haar nieuwe liefde Ad en samen met haar kinderen trekt ze bij hem in. Na al het verdriet dat ze heeft doorstaan lijkt het geluk haar weer toe te lachen. Maar het duurt niet lang of ze komt voor een onmogelijke keuze te staan...

Het afscheid is het zelfstandig te lezen vervolg op *Alleen verder*. Ina van der Beek werkt momenteel aan het laatste deel van dit drieluik: *Naar huis*. Ook schrijft ze kinderboeken en gedichten en recenseert ze voor *Elisabeth*.

Het is het verhaal van een sterke vrouw (met zwakke momenten, zoals wij allemaal hebben) die in het leven alleen verder gaat. Ik vond het prachtig.
– Storyhunters over *Alleen verder*

Z&K

ISBN 978 94 0190 369 1 NUR 344

9 789401 903691

www.romanserie.nl